voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 28 mei 2018

onderwerp	Actueel financieel perspectief 2018 - 2022
portefeuillehouder	
informant	Agterhuis, Henriette (2622)
medeopstellers	
afdeling	Concernstaf
bijlagen	Voorstel: Informatienota Actueel financieel perspectief 2018 - 2022

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
Van het actueel financieel perspectief voor de jaren 2018 t/m 2022.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 15 mei 2018

Onderwerp	Actueel financieel perspectief 2018 - 2022
Versienummer	V0.2

Portefeuillehouder J. Brink

Informant J. van Dijk
Afdeling Concernstaf / CSADV
Telefoon 038 498 2664
Email J.van.Dijk@zwolle.nl

Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Van het actueel financieel perspectief voor de jaren 2018 t/m 2022.

Datum 15 mei 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
In deze nota geven wij u inzicht in het geactualiseerd financieel perspectief voor de jaren 2018 t/m 2022. Ten opzichte van de begroting 2018 zijn er een drietal ontwikkelingen die in belangrijke mate het geactualiseerd perspectief beïnvloeden, te weten de gevolgen van het Regeerakkoord, de hogere uitgaven in het sociaal domein en de veranderende wetgeving aangaande de winstnemngen op grondexploitaties. De ontwikkelingen hebben gevolgen voor zowel het structureel als incidenteel financieel perspectief. In de berekening van het perspectief wordt onderscheid gemaakt in beschikbare begrotingsruimte vóór- en na verrekening van het nadelig resultaat op de sociaal domein budgetten. Bij de berekening van de incidentele begrotingsruimte is rekening gehouden met de voorlopige uitkomsten van de jaarrekening 2017, de Meerjaren Prognose Vastgoed (MPV) en de eerste beleidsrapportage 2018.

Het financieel perspectief is voordurend aan verandering onderhevig. Een belangrijke factor daarin is de rijksvergoeding via het gemeentefonds. Deze bedraagt 55% van de gemeentelijke inkomsten. In de berekeningen is uitgegaan van de laatst bekend zijnde gegevens die in het Regeerakkoord en in het Interbestuurlijk programma (IBP) zijn afgesproken en in de maartcirculaire zijn vertaald. Het eerstvolgende moment van bijstelling van het gemeentefonds zal plaatsvinden via de meicirculaire die naar verwachting eind mei zal verschijnen.

Kernboodschap
Inzicht geven in het actueel financieel perspectief voor de jaren 2018 t/m 2022.

Consequenties
Het financieel perspectief onderscheiden we in een structureel- en incidenteel perspectief. In de actualisering geven we inzicht in de ontwikkelingen die zich ten opzichte van de begroting 2018 hebben voorgedaan en geven we aan welke risico's we thans nog niet kunnen kwantificeren. Daarnaast geven we inzicht in het weerstandsvermogen waarmee zich daadwerkelijk voordoende risico's kunnen worden opgevangen.

1. Structureel perspectief

Als gevolg van het Regeerakkoord, de afspraken uit het Interbestuurlijk programma[1], de stijgende kosten in het sociaal domein en bestaande knelpunten is het structureel perspectief ten opzichte van de begroting 2018 volledig gewijzigd. De structurele begrotingsruimte wordt vooral bepaald door de keuze in maatregelenscenario's in het sociaal domein. In onderstaande tabel 1 zijn de effecten van de scenario's op de begrotingsruimte weergegeven. Het scenario 'doorgaan' waarbij de huidige beleidslijn ongewijzgd blijft resulteert in een niet sluitende meerjarenraming. Bij de scenario's 'optimaliseren' en 'hervormen' ontstaat vanaf 2021 een positief resultaat. In alle scenario's moet rekening worden gehouden met een nadelig begrotingsresultaat in 2019 en 2020 (evenzo in 2018, zie hiervoor het incidenteel perspectief).

[1] De afspraken uit het IBP zijn vooral een bevestiging van de financiële afspraken uit het Regeerakkoord aangaande de financiële verhoudingen tussen het rijk, provincies en gemeenten.

De structurele begrotingsruimte geeft aan hoe groot de budgetruimte is om structurele risico's/nieuwe knelpunten op te vangen, lokale beleidsintensiveringen te kunnen doen en invulling te geven aan de uitvoering van het Interbestuurlijk programma. Jaarlijkse incidentele tekorten worden via de beschikbare incidentele reservemiddelen opgevangen.
De in de tabel achter de scenario's vermelde bedragen geven het totaal gemeentelijk resultaat aan na verwerking van het geprognosticeerde tekort op het sociaal domein en de geraamde opbrengst van de maatregelen van de betreffende scenario's.

Tabel 1 Structureel perspectief

(bedragen x € 1 mln.)	2019	2020	2021	2022
Uitkomsten na begrotingsbehandeling 2018	**1,0**	**1,9**	**2,7**	**2,7**
Mutaties obv autonome ontwikkelingen	1,6	-0,5	-0,6	-0,6
Geactualiseerde uitkomsten bestaand beleid	**2,6**	**1,4**	**2,1**	**2,1**
Gevolgen Regeerakkoord obv maartcirculaire GF	4,1	4,6	4,8	6,1
Ontwikkelingen BTW-compensatiefonds nav RA	1,1	1,6	1,9	2,4
Risico's overige gevolgen rijksbeleid	pm	pm	pm	pm
Bestaande knelpunten	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Actuele structurele begrotingsruimte, excl. sociaal domein	**4,8**	**4,6**	**5,8**	**7,6**
Begrotingstekort c.q. –overschot na verwerken tekortsociaal domein en effect van de maatregelen per scenario:				
Scenario 1: doorgaan	**-4,3**	**-4,7**	**-3,4**	**-1,1**
Scenario 2: optimaliseren	**-1,2**	**-1,3**	**0,3**	**2,8**
Scenario 2+3: optimaliseren + hervormen	**-1,2**	**-0,8**	**1,3**	**4,3**

NB Het tekort op het sociaal domein voor de jaarschijf 2018 is meegenomen onder het incidenteel perspectief, omdat het onderdeel gaat uitmaken van de eerste beleidsrapportage 2018.

Toelichting

De autonome ontwikkelingen betreffen onder andere actualiseringen in de maatstaven van het gemeentefonds en loon- en prijsbijstellingen en een correctie op de inkomsten op het onderdeel participatiegelden voor nieuwe doelgroepen (beschut werken) vanwege de gemeentelijke verplichting om beschut werkplekken te realiseren.

De gevolgen van het Regeerakkoord en de financiële afspraken uit het Interbestuurlijk programma zijn verwoord in de maartcirculaire van het gemeentefonds. De in de tabel genoemde bedragen oplopend naar € 6,1 mln. (jaar 2022) is het saldoresultaat van enerzijds een toename (accres) van de gemeentefondsuitkering van ruim € 20 mln. en anderzijds een correctie vanwege hogere loon- en prijsontwikkelingen (waaronder het sociaal domein) en volume ontwikkelingen in het sociaal domein. Vanaf 2020 vindt er geen afzonderlijke compensatie voor loon-/prijs- en volumeontwikkelingen op een groot deel van de sociaal domein uitkeringen meer plaats, omdat de uitkeringen worden geïntegreerd in de algemene uikering van het gemeentefonds. Het gevolg is dat de gemeente de genoemde kostenstijgingen zelf moet financieren, door bijvoorbeeld het inzetten van de hogere accresraming. Tevens is in de saldoberekening rekening gehouden met een nadelig effect vanwege de invoering van het abonnementstarief voor de eigen bijdrage Wmo ingaande 2019 en het effect van de verhoging van het BTW-tarief van 6% naar 9%.

Het Regeerakkoord heeft in basis een positief effect op de verrekening met het BTW-compensatiefonds (BCF).[2] Echter de definitieve verrekening is afhankelijk van de totaal door de gemeenten te declareren compensabele BTW. Het rijk gaat bij de toekomstig geraamde verrekeningen uit van het laatste realisatiejaar (2016). Hierin schuilt het risico dat door de aantrekkende economie de gemeenten in totaal de komende jaren meer compensabele BTW gaan declareren dan waarmee het rijk thans rekening houdt. Vorig jaar heeft de gemeente besloten hierop te anticiperen door het opnemen van een structurele correctiepost van € 1,5 mln. In de komende meicirculaire verwachten wij een nadere duiding te krijgen over de cijfers van het realisatiejaar 2017 en zullen wij beoordelen of de correctiepost aanpassing behoeft.

De post bestaande knelpunten ad € 3 mln. betreft met name de structurele doorwerking van de korting op de rijksuitkering voor jeugd 18+, het niet doorvoeren van de bezuiniging op sport, aanvullende middelen voor de WRZV-sporthal (conform eerder besluit) en een nadeel vanwege een verslechtering van de vangnetregeling voor de bijstandsuitkeringen.

Het financieel beeld blijft constant aan verandering onderhevig. Een belangrijke factor hierin is het rijksbeleid dat zich onder andere vertaald in de uitkering via het gemeentefonds. Voor de komende twee jaar worden er grote herverdeeloperaties in het gemeentefonds en de rijksbijdrage inzake bijstandsuitkeringen (BUIG) uitgevoerd. Op dit moment valt niet in te schatten of Zwolle daarin een voor- of nadeelgemeente is.

Tekort en maatregelen sociaal domein:
In de beslisnota ‘Bijsturing sociaal domein’ met bijbehorend ‘interventieplan’ is de problematiek en zijn de besparingsmaatregelen op het sociaal domein uitgebreid toegelicht. In tabel 1 is dan ook volstaan met het totaalresultaat van de geprognosticeerde budgetoverschrijdingen en de te treffen maatregelen om het tekort te beperken. Bij alle scenario’s blijft de bestaande behoedzaamheidsmarge inzake de transformatieopbrengsten in tact.

Behoedzaamheidsmarge transformatieopbrengsten;
Bij de PPN 2018-2021 is besloten een behoedzaamheidsmarge aan te houden ingeval de verwachte transformatieopbrengsten lager uitvallen of later worden gerealiseerd. De structurele marge bedraagt € 1 mln. in 2018, oplopend naar € 2 mln. in 2019 en € 2,5 mln. vanaf 2020. Hoewel in de huidige berekeningen een reëlere inschatting kan worden gemaakt van de te verwachten transformatieopbrengsten – resulterend in een hoger nadeel in de eerste jaren op de sociaal domein budgetten – handhaven wij de behoedzaamheidsmarge op het huidige niveau. De motivering hiertoe is dat ook bij de voorgestelde maatregelen (scenario’s optimaliseren en hervormen) sprake kan zijn dat de verwachte besparingen niet in het verwachte tempo of bedrag worden gehaald. Wij adviseren de hoogte van de behoedzaamheidsmarge jaarlijks bij de perspectiefnota te bespreken aan de hand van de voortgang van de maatregelen en de actualiteit van dat moment.

Met betrekking tot de knelpunten in het sociaal domein is in het Interbestuurlijk programma afgesproken dat er een tijdelijke voorziening (voorlopig 2018) van € 200 mln. komt, onder voorbehoud dat in juni de gemeenten ermee instemmen, om gemeenten die getroffen worden door een stapeling van tekorten in het sociaal domein te compenseren. De uitwerking van de criteria omtrent de verdeling van de middelen wordt door de VNG uitgewerkt.

[2] In de meerjarenraming komt hierdoor de totale positieve verrekening van de BCF uit op ruim € 6 mln.

Naast deze voorziening heeft het rijk voor de jaren 2018 tot en met 2020 € 36 mln. per jaar beschikbaar gesteld voor de ondersteuning van het transformatieproces jeugd. In de komende septembercirculaire van het gemeentefonds volgt nadere informatie over de uitwerking en de verdeling.

2. Incidenteel perspectief / weerstandsvermogen

De incidentele bestedingsruimte bedraagt ca. € 19 mln., waarvan € 9 mln. in het stadsontwikkelfonds en € 10 mln. in de reserve incidentele bestedingen.
De stand van de reserve incidentele bestedingen wordt vooral bepaald door de (voorlopige) voordelige uitkomsten van de jaarrekening, het MPV resultaat (inclusief winstneming), de eerste beleidsrapportage en het tekort op het sociaal domein voor de jaarschijf 2018 ad € 7 mln. op basis van het scenario 'optimaliseren'. Het tekort over 2017 op het sociaal domein is verrekend met de risicoreserve sociaal domein[3] . De definitieve resultaten van de genoemde beleidsproducten worden in juni/juli aan de raad ter besluitvorming voorgelegd.
De hoogte van de reserve incidentele bestedingen is mede afhankelijk van het benodigde weerstandsvermogen in de algemene concernreserve om de geactualiseerde risico's op te vangen. Voorlopig houden we op basis van de geactualiseerde risico's € 25 mln. in de algemene concernreserve aan om zich daadwerkelijk optredende risico's op te vangen op het terrein van de grondexploitaties en alle andere begrotingsposten.

Communicatie
Partners en media worden geïnformeerd via een persbericht.

Vervolg
Het actueel financieel perspectief is onderdeel van de lopende college-onderhandelingen.

Openbaarheid
Openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

[3] Bij de PPN 2018-2021 is besloten de risicoreserve sociaal domein per 2018 op te heffen en het restant toe te voegen aan de algemene concernreserve. Daarmee worden de risico's in het sociaal domein op dezelfde wijze afgedekt als alle overige begrotingsposten.

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 46050

Onderwerp Actueel financieel perspectief 2018 - 2022

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 15-05-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 mei 2018,

de voorzitter,

de griffier,